

For å svare ut spørsmål frå Rita Tveiten, AP, i e-post av 4. og 10.oktober 2021, vil Rådmannen i dette dokumentet belyse nokre konsekvensar av tilrådingane i Barnehagebruksplanen og dei økonomiske rammene. Rådmannen vel å framheve to problemstillingar som vert viktige for Osterøy-samfunnet og barnehagepolitikken i åra framover. Deretter vil resterande spørsmål bli svara ut.

Utfordringar knytt til barn som ikkje har lovleg krav på barnehageplass

Osterøy kommune oppfyller lovkrava om barnehageplass.

Det er forventa at lovkrava om barnehageplass vert innfridd i åra fram mot 2030. Vi har nok barnehageplassar på øya totalt sett til å innfri lovkravet. Det nyanserte biletet er meir komplisert, om ein skal ta omsyn til kvar dei søker, når dei ønskjer plass og om familien ikkje har lovleg krav på barnehageplass.

Barna som fyller eitt år innan 30.november får plass når dei har lovleg krav på det den månaden dei fyller eitt. Til dømes: eit barn fødd i september 2021 vil få tilbod om plass i september 2022.

Barn som ikkje oppfyller lovkrava om barnehageplass

Barn som fyller eitt år i tidsrommet desember- juli har ikkje lovleg rett på barnehageplass før august påfølgjande år. Foreldre har dermed ikkje krav på barnehageplass når svangerskapspermisjonen er over, men deira ønskje om oppstartstid vert lagt til grunn sakshandsaminga.

Når kommunen ikkje tilbyr plass når foreldre har behov for det, er det grunna:

- Kapasitet: nokre barnehagar er fullt utnytta kapasitet og dei som har ledig kapasitet ligg ikkje i pressområda.
- Økonomi: kvart barn utløyser personalressursar, jamfør Barnehagelova om pedagognorm og bemanningsnorm. Barnehagane driv til ei kvar til med optimalisert drift for å halde budsjetta. Eit ekstra barn betyr auke i personalkostnader.

Problemstilling 1:

Korleis skal kommunen løyse utfordringar knytt til barn som ikkje har lovleg krav på barnehageplass, med dei konsekvensar det fører til for familien og samfunnet?

Det er i dag 17 barn som ønskjer barnehageplass med oppstart frå 1.november 2021 til april 2022. Målsettinga i Barnehagebruksplanen (s.21-22) er at foreldre får barnehageplass til rett tid i Osterøy kommune. Kva føringar ønskjer Heradsstyret å gje?

Eit døme på konsekvensar:

På familiens hus har dei rekruttert ein sjukepleiar og vedkommande skal starte i jobben i desember 2021. Familien har kjøpt hus og flyttar til Osterøy no i oktober. Dei ønskjer at barnet skal starte i barnehagen i november. Barnet er fødd 3.desember 2020. Hadde barnet vore fødd 3 dagar før, det vil sei 30.november, ville barnet hatt lovleg krav på barnehageplass i kommunen. Det er ein ledig plass for småbarn i to av dei tre barnehagane familien søkjer. Barnehagane har ikkje ledig personalkapasitet og må difor auke bemanning for å ta inn fleire barn, men ut frå budsjettomsyn kan kommunen ikkje tilby familien barnehageplass når dei har behov.

For familien skapar det vanskar å ikkje ha barnehageplass når permisjonstida er over og dei må vurdere ulønna permisjon fram til dei får barnehageplass. For arbeidsgivar som treng arbeidskrafta er det vanskeleg då det er stort behov for sjukepleiaren sin fagkompetanse.

Den økonomiske sida om barnet skal få barnehageplass :

- Kommunen må auke opp med minimum 0,33 årsverk tilsett når eit lite barn startar i barnehagen (føresetnad at dei har tilstrekkeleg pedagogressurs) og ei slik auke tilsvarar om lag 175.000,- per år.
- Om familien vel å ta imot plass i ein barnehage i Bergen kommune, må Osterøy betale 239.200,- kvart barnehageår for småbarnsplassen til Bergen kommune.

Kva føringar ønskjer Heradsstyret å gje i ei slik sak?

- Skal barnet få tilbod om barnehageplass på Osterøy når permisjonstida er over
- La det vere opp til familien å finne løysing
 - o mogeleg løysing er ulønna permisjon
 - o ta imot barnehageplass i barnehage i Bergen

Berekraftig økonomi

Problemstilling 2:

Korleis kan fleksibilitet i barnehageplassar kome heile Osterøy til gode, samstundes som økonomien vert berekraftig?

Det er grunn til å forvente fortsett vekst i barnetal i Valestrandsfossen og Lonevåg-området, og reduksjon i utkantområda i åra framover. Det presiserast at Barnehagebruksplanen 2021-2030 er ein plan for heile Osterøy kommune, ikkje berre nokre utvalde lokale senter. Barnehagebruksplanen har som målsetting å styrke dei fire lokale sentra, i tråd med målsettingane i Kommuneplanen sin samfunnsdel 2020-2030.

Rådmannen tilrår at nytt bygg på Hauge vert løfta som ny sak i Heradsstyret i 2022

Pristilbodet på 13 millionar på nytt bygg ved Hauge barnehage vart henta inn henta inn nokre år tilbake i tid og må difor vurderast på nytt. Rådmannen vurderer det til å vere behov for nytt pristilbod og prosjektering, og vel å ta konsekvensen av det. Rådmannen tilrår difor at saka om investering i nytt bygg vert løfta for Heradsstyret i 2022.

Vurdering av behov for barnehageplassar

Målsetting i Barnehagebruksplanen (s.21-22) er blant anna at Osterøy kommune ikkje skal etablere nye barnehageplassar i sentre som har overkapasitet. Valestrandsfossen har i dag ein overkapasitet, med ledige barnehageplassar i Reppen. Rådmannen vurderer det som sannsynleg at ein etablering av Rundhovde barnehage vil føre til ytterlegare overkapasitet. Rådmannen tilrår difor ikkje etablering av ny barnehage på Rundhovde.

Er det mogeleg å leggje ned Valestrand barnehage om nytt bygg ikkje står klart i 2023?

Rådmannen tilrår at Valestrand barnehage vert lagt ned frå august 2023. Det er forventa å vere kapasitet i eksisterande barnehagar for barna som då går i Valestrand barnehage. Foreldra vil få prioritet ved opptaket og barnehagemynda vil sjå til at deira søknader vert handsama før andre.

Konsekvensen er at ein ikkje har fleksibilitet med ledige barnehageplassar i ein periode framover. Kommunen vil gå i dialog med Reppen barnehage for utviding av ein del plassar. Om nytt bygg i Hauge barnehage ikkje vert oppført i 2023, vil det i ei tid vere lite ledig kapasitet på barnehageplassar

i Lonevåg- og Valestrandsområdet. Det er likevel rådmannen si vurdering at prognosane på nedgang i barnetalet vil slå til og at det vil føre til betre kapasitet i tida 2024-2030.

Dersom styrkinga av dei lokale sentra skal skje, gjer rådmannen merksam på at vi treng fleksibilitet i ledige plassar på sikt. For Fotlandsvåg er det viktig at det vert utvida med nokre barnehageplassar, slik at dei får tilbod i Fotlandsvåg og ikkje nyttar barnehageplassar i Lonevåg og Hauge.

I ein periode med lite fleksibilitet kan kommunen framleis innfri lovkrava. Alle foreldre kan søke inntil tre barnehagar. Kommunen kan gje tilbod om barnehageplass i ein barnehage dei ikkje har søkt, men i ein barnehage i kommunen som har ledig kapasitet. Til dømes: eit barn busett i Lonevåg kan få tilbod om plass i Haus barnehage. Kommunen har då innfridd lovkravet. Det vil så vere mogeleg å flytte over til ein anna barnehage på eit seinare tidspunkt, om foreldra ønskjer det.

Svar på spørsmål frå Rita Tveiten i e-post 04.10.2021.

Rådmannen rår til at tabellane på s.25 og 26 vert teke ut av Barnehagebruksplanen og vert erstatta med tabellane som følgjer.

Svar på spørsmål 1-3 og 5-6:

Visar til tabell nedanfor, som visar tydelegare byggkostnad per år til Valestrand, Mjøsdaalen og Hauge barnehage. Årskostnad er snitt for åra 2018-2020.

NY - Tabell 7- Oppsummert byggkostnader, årskostnad i snitt 2018-2020.

	Hauge	Valestrand	Mjøsdaalen**
Reinhald	384 334	248 277	133 000
Straum	59 413	48 135	
Vedlikehald og driftsutg.*	130 112	193 156	95 000
Vaktmester	65 000	75 000	50 000
Avskrivning bygg	473 000	75 000	13 000
Totalt	1 111 859	639 568	291 000
Barnetal, omrekna til storbarnsplassar	99	40	19
Byggkostnad per storbarnspl.	11 186	15 989	15 316

* Eigedomsbegyr, forsikring, vedlikehald bygg og anlegg, serviceavtalar brann ol.

** Mjøsdaalen: Straum er inkludert i vedlikehald og driftskostnader. Har relativt stor vaktmesterandel.

Svar på spørsmål 4:

NY - Tabell 8, Potensiell innsparing ved nedlegging

Tabellen visar potensiell innsparing ved nedlegging av Mjøsdalen og Valestrand barnehage. Det er ikkje komplett reknestykke, då byggkostnader ikkje er teke med i dei barnehagane dei då får plass i.

Rådmannen tilrår at saka om investering i nytt bygg vert løfta for Heradsstyret i 2022. Det er ikkje gjort ei estimering av driftsutgifter ved nytt bygg på Hauge, men det vert lagt til grunn at byggkostnad og kostnad per barnehageplass ved Hauge barnehage er retningsgjevande for drift av nytt barnehagebygg.

KVA	Barn	Kostnad storb.plass	Differanse til plass i Hauge	Innsparing per år, alle bhg.plassane	Årleg driftsutg. Bygg	Estimert innsparin g per år	Estimert innsparing aug-des-22	Estimert innsparing 2023	Estimert innsparing 2024-2030
Valestrand	40	118 069	16 546	668 458	639 500	1 307 958	0	544 983	9 155 709
Mjøsdalen	19	115 687	14 164	274 782	291 000	565 782	235 742	565 782	3 960 471
Hauge	99	101 523			1 111 800				
Total mindrekostnad						1 873 740	235 742	1 110 764	13 116 180

Svar på spørsmål 4,5 og 7:

Visar til tabell om kostnad per barnehageplass, s.11-12 i planen og som vist her. Summen er rekna ut frå det styrar er budsjettansvarleg for: lønsutgifter (inkludert styrarressurs, vikarer og overtid), leiker og anna materiell til barna, faglitteratur og kontormateriell, telefon og internett, kopimaskin, datautstyr. I planen står det følgande:

Kostnaden per storbarnsplass i Osterøy kommune er:

- Kr. 101.911,- i barnehagar større enn 99 storbarnsplassar (Lonevåg, Hauge og Haus)
- kr. 121.247,- i barnehagar mellom 19-41 storbarnsplassar (Fotlandsvåg, Mjøsdalen og Valestrand)

Det er verdt å merke seg at lønskostnadane utgjer størstedelen av budsjett i barnehagane. Lønskostnadane i barnehagane varierer med 19% (2020) ut frå kva kompetanse og ansiennitet personalet har, samt at styrarressursen i to av dei minste barnehagane er forholdsmessig større enn i dei største barnehagane.

Tabell 1, Kostnad per storbarnsplass

Kommunale barnehagar	Barnehageplassar per 15.12.20, fulltids plass	Omrekna til storbarnsplassar og fulltids plassar	Pris per storbarnsplass, etter rekneskap 2020
Lonevåg	114,2	157,4	95 159
Hauge	71,6	99,4	101 523
Haus	75	103,8	109 053
Valestrand	32,6	40,4	118 069
Fotlandsvåg	29	38	129 987
Mjøsdalen	15,6	19,4	115 687
Totalt	338	458,4	

Oppdatering / endring i tabell 9 er merka i raudt.

Strukturtiltak	Tiltak	Når	Kostnad
Fotlandsvåg barnehage	Auke plassar	Aug. 2022	Estimert investering, 200.000,- i 2022
Mjøsdaalen barnehage	Nedlegging	Juli 2022	Estimert innsparing i 2022; 235.000,- Innsparing per år, estimert 565.000,-
Valestrand barnehage	Nedlegging	Juli 2023	Estimert innsparing i 2023: 544.000,- Innsparing per år, estimert 1.300.000,-, om bygget vert brukt til andre formål.
Hauge barnehage	Auke plassar, nytt bygg, Auke leiar- ressurs med 0,6 årsverk	Aug. 2023	Rådmannen tilrår at saka om investering i nytt bygg vert løfta for Heradsstyret i 2022.
Reppen barnehage	Auke plassar	Aug. 2023	Talet på barn som tek imot plass i Reppen styrar kostnad.
Lonevåg barnehage	Auke leiarressurs med 0,4 årsverk	Aug.-23	Auka leiarressurs tilsvarar leiarressurs i barnehagar som leggst ned. Lonevåg får noko høgare kostnad per barnehageplass og er ei omdisponering av ressursane i barnehagesektoren.
Trygge barnehager AS			Ingen kostnad
Familiebarnehage v/ Ingrid Fosse Mjelstad			Ingen kostnad
Haus barnehage			Fortset drifta som i dag
Osterøy gårdsbarnehage			Fortset drifta som i dag
Total kostnad i driftsbudsjett pga investering i 2022-2030	—5.940.000,-	2022: 2023-2030:	—200.000,- —5.740.000,- Fjerna grunna tilråding om å ta opp nytt bygg som sak i 2022.
Total innsparing av nedlegging i perioden aug.2022-des.2030	13.500.000,-	2022: 2023: 2024-2030:	—240.000,- —1.060.000,- —12.200.000,-
Estimerte kostnader av tiltak i perioden aug.2022-des.2030	Innsparing estimert til 7.560.000,-		

Spørsmål og svar

1. På tabell 7 s. 25 er det lagt til årleg driftsutgift på bygg for Valestrand og Mjøsdaalen. Er dette historiske tal som viser kva ein har brukt siste 5-10 år eller kor kjem desse tala frå?

Svar: Det var gjort eit overslag på rekneskapstala siste 3 år. Ved å ta inn avskrivning er den reelle byggkostnaden til Valestrand barnehage høgare enn først rekna, medan Mjøsdaalen er noko lågane.

Spørsmål 2-5 er svart ut.

2. Oppfølging tabell 7: Kva inngår i summen?
3. Oppfølging tabell 7: Det vil og vera driftsutgifter på eit nybygg på Hauge. Kan me få ei eigen oppstilling av driftsutgifter med Valestrand, Mjøsdaalen, estimat nybygg på Hauge og snitt i kommunen? a. Ut frå SSB les me at kommunen vår ligg lågast av alle kringliggande kommunar med 17930 kr pr born til driftsutgifter til lokaler og skyss.
4. Oppfølging tabell 7: Estimert innsparing pr barnehage er ikkje teke med. Kan den informasjonen tydeleggjerast?
5. Tabell 8 «Investering Hauge barnehage, kostnad på driftsbudsjett til 2030» s. 26 inneheld ikkje kostnader til drift og er slik sett mangelfull. Ber om at dette vert teke med.
6. Oppfølging førre spørsmål: Korleis kan me best forstå og samanlikne tala vedrørande driftutgifter til bygg for Valestrand og nybygg på Hauge? *Svar: Sjå NY tabell 7 – her kjem driftsutgiftene tydelegare fram. Vi legg til grunn at driftsutgiftene og byggkostnadene ved Hauge barnehage er retningsgjevande for nytt bygg. Hauge barnehage er 2,6 gangar større enn Valestrand barnehage. Ut frå tabellen kan ein lese at Valestrand barnehage har forholdsmessig høgare utgifter til reinhald og straum. Valestrand barnehage har siste tre år i snitt hatt høgare kostnad til vedlikehald og driftsutgifter, og dei har større kostnad til vaktmeister enn Hauge.*

Spørsmål 7 er svart ut.

7. I tabell 9 s.26 under kostnad på Hauge barnehage står det følgjande: «Auka leiarressurs inngår i kostnad per nyetablerte barnehageplass». Kva er dette og kor finn me dette att elles?
8. Kva er antallet born busett i kommunen som går i barnehage i andre kommunar? Kva kommunar?
Svar: Våren 2021 var det 18 barn som var folkeregistrert på Osterøy som hadde plass i private barnehagar i Bergen kommune. Ein småbarnsplass kostar 239.200,- og ein storbarnsplass kostar 115.500,- per år.
9. Lonevåg barnehage har vore drifta med ulikt barnetal historisk sett. Finnes det fleksibilitet opp og ned i barnetal her i framtida?
Svar: Lonevåg barnehage nyttar i dag maksimal kapasitet, men kan justere ned barnetalet frå der dei er i dag ved behov. Justeringa skjer i takt med talet på barn, og jamfør pedagognorm og bemanningsnorma. Såleis finns det ikkje kapasitet i bygget til å auke opp barnetalet.
10. Korleis ser prognosen ut for ledige plassar i Lonevåg barnehage og Hauge barnehage i 2022 og eventuelt 2023 med tanke på å ta imot opp til 11 born frå Mjøsdaalen.
Svar: Det er forventat at det går fint. Dei 11 barna frå Mjøsdaalen vil få prioritet ved hovedopptaket, det vil sei at deira søknader vert prioritert før andre. Barnehagemynda i Osterøy kommune vil styre prosessane ved opptaket og sikre at dei får plassar.

11. Kan me få innsparinga frå Mjøsdaalen utan å byggja nytt på Hauge?

Svar: Ja, det er forventat at det går fint. Det er forventat at talet på barnehageborn for 2022-2023 er noko lågare enn det er det er inneverande barnehageår.

12. Vil bygging på Hauge løna seg utan å leggja ned på Valestrand?

Svar: Nei, det er lite truleg. Men her må det vurderast prinsippet om ledige barnehageplassar / fleksibilitet / tilbod om barnehageplassar for alle som bur på Osterøy.

13. Kva er løns og personalkostnad utan sjukefråvær delt på årsverk ved Hauge barnehage samanlikna med Valestrand barnehage.

Svar: Hauge barnehage og Valestrand barnehage har begge svært lågt sjukefråver og kostnader ved sjukefråver er såleis ikkje ein utslagsgjevande faktor i rekneskapet.

14. Personalet i Valestrand barnehage vil kunne ha rett på stilling annan stad i kommunen, eksempelvis Hauge barnehage. Vil dette då dra opp eller ned kostnad per plass på Hauge eller «fordelast» ut som høgare/lavarekostnad elles i kommunen?

Svar: HR vil ivareta prosessane etter gjeldande avtaleverk.

Spørsmål frå Rita Tveiten i e-post 10.10.2021:

1. Behovet for barnehageplassar går ned frå 588 til 487 fram til 2025, i følge barnehagebruksplanen.

Kva kan kommunen gjere dersom det ikkje lenger er trong for alle private plassar og kommunale barnehagar har for få born? Kva vert konsekvensen av ein eventuell auke i private barnehageplassar og reduksjon i dei kommunale plassane?

Svar: Kommunen har ikkje råderett over dei private barnehagedrivarane. Dei private driv etter det same lovverket som dei kommunale barnehagane og det er foreldre som avgjer kva barnehage dei ønskjer å ha barnet sitt i. Dette er ein velkjent situasjon i til dømes Bergen og det er ein reell konkurransesituasjon mellom barnehagane. Private barnehagar får tilskot for dei barna dei har i barnehagen. Kommunen vil til ei kvar tid justere drifta etter kva som er behovet for barnehageplassar.

2. Ved ei investering til vedlikehald på eksempelvis fem millionar kroner til tak og solceller m.m. i eigne barnehagar, vil me då og måtte betale meir ut til dei private barnehagane. I tilfelle kor mykje?

Svar: Visar til satsane for kapitaltilskot, s.12 i Barnehagebruksplanen og som vist nedanfor. Ei slik investering vil ikkje påvirke driftstilskotet, då dette er regulert frå staten si side. Dei private barnehagane får eit kapitaltilskot ut frå kva år dei fekk godkjenning av Miljøretta helsevern og kommunen som barnehagemynde. Kapitaltilskotet skal dekke byggkostnader og vedlikehald i private barnehagebygg.

Kapitaltilskot per barn 2021

Utdanningsdirektoratet har fastsett at kapitaltilskotet er avhengig av når barnehagen fekk godkjenning frå Miljøretta helsevern og kommunen.

- Barnehagar godkjent før 2015: kr. 8.650,- per barn
- Barnehagar godkjent 2016-2018: kr. 18.750,- per barn
- Barnehagar godkjent 2019 -2021: kr. 21.000,- per barn

I Osterøy kommune har dei to private barnehagane godkjenning frå før 2015, og 10 barnehageplassar har godkjenning frå åra 2016-2018. Dersom ein privat barnehage utvidar drifta med fleire barnehageplassar og får ny godkjenning, eller ein ny privat barnehage vert bygd, vil dei få høgaste kapitaltilskotet per barn.